



ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Bertóthyovej, PhD. a JUDr. Milana Moravu, v právnej veci navrhovateľa: **M. G.**, nar. X., štátny príslušník Tureckej republiky, aktuálne miestom pobytu Pobytový tábor R., zastúpený Mgr. D. K., S., proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Migračný úrad**, Pivonková č. 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. ČAS: MU-190-20/PO-Ž-2010 zo dňa 03.01.2011, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/8/2011-33 zo dňa 11.05.2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/8/2011-33 zo dňa 11. mája 2011 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 9Saz/8/2011-33 zo dňa 11.05.2011 potvrdil rozhodnutie č. ČAS: MU-190-20/PO-Ž-2010 zo dňa 03.01.2011, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v platnom znení (ďalej v texte len „zákon o azyle“), neudelil navrhovateľovi azyl na území Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) a súčasne mu podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle neposkytol ani doplnkovú ochranu.

Námietky navrhovateľa, že odporca nedostatočným spôsobom zistil stav veci a že takto zistený stav veci je v rozpore s obsahom spisu, vyhodnotil krajský súd ako nedôvodné – odporca navrhovateľa riadne vypočul k dôvodom jeho žiadosti o azyl, do spisu zahrnul dôkazy predložené navrhovateľom a vyhľadal a do spisu založil správy o krajine pôvodu navrhovateľa. Navrhovateľ odporcovi v podanom opravnom prostriedku vyčítal, že nevyhľadal a do spisu nezaložil správy o Turecku obsahovo zamerané na inštitút krvnej pomsty a prenasledovania Kurdov, avšak podľa názoru krajského súdu nebolo vyhľadanie takéhoto druhu správ vzhľadom k zistenému stavu veci potrebné – navrhovateľ nikdy v priebehu azylového konania pred odporcom neprezentoval perzekúciu z dôvodu svojej národnosti a bolo sporné, či vôbec je kurdskej národnosti, nakoľko ako svoju národnosť uvádzal opakovane národnosť tureckú aj kurdsú.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci vo vzťahu k výroku o neudelení azylu krajský súd uviedol, že po preskúmaní tohto výroku dospel k presvedčeniu, že neudelenie azylu navrhovateľovi bolo správne a v súlade so zákonom. Predpokladom udelenia azylu podľa § 8 zákona o azyle je opodstatnená obava z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Navrhovateľ v opravnom prostriedku namietal, že mu mal byť azyl udelený z dôvodu jeho opodstatnených obáv z prenasledovania z dôvodu príslušnosti k sociálnej skupine – v dôsledku krvnej pomsty, resp. z dôvodu národnosti. Navrhovateľ však počas azylového konania nikdy nehovoril, že by bol prenasledovaný z dôvodu svojej kurdskej národnosti a je sporné, či je Kurdom. V konaní pred odporcom uviedol, že z Turecka odišiel z dôvodu obavy o svoj život, aby neskončil tak, ako jeho brat a v podanom opravnom prostriedku sa zaradil do sociálnej skupiny ľudí

ohrozovaných krvnou pomstou. V zmysle zákona o azyle (§ 19a ods. 4 písm. e/ tvoria sociálnu skupinu jedinci, ktorí zdieľajú vrodené charakteristické črty alebo spoločný pôvod, ktoré nemožno zmeniť alebo zdieľajú charakteristiku alebo presvedčenie, ktoré sú tak závažné pre ich identitu alebo svedomie, že daná osoba by nemala byť nútená, aby sa ich zriekla a okolitou spoločnosťou je vnímaná ako odlišná, pričom z tejto charakteristiky bolo zrejmé, že ak by aj navrhovateľ eventuálne bol, resp. mohol byť objektom krvnej pomsty, takéto jeho postavenie nevytvára sociálnu skupinu v zmysle zákona o azyle. Krajský súd konštatoval, že ak by aj existovalo nepriateľstvo medzi dvomi rodinami, ktoré by dosiahlo „úroveň“ krvnej pomsty, takýto stav by zjavne nepôsobil vo vzťahu k okoliu a nebolo možné ho považovať za stav, kedy ide o vrodenú, charakteristickú a nemennú črtu. Ak teda odporca nedospel k názoru, že navrhovateľ je príslušníkom sociálnej skupiny ľudí, jeho právny názor bol, podľa krajského súdu, správny.

Pretože navrhovateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci, krajský súd sa zaoberal aj samotnou otázkou existencie krvnej pomsty medzi rodinou navrhovateľa a inou rodinou, avšak okrem navrhovateľovho tvrdenia nič nenasvedčovalo tomu, že by takáto krvná pomsta existovala, v konaní jej existencia nebola preukázaná a vyhľadanie informácií o existencii fenoménu krvnej pomsty v Turecku tak vyhodnotil krajský súd ako nadbytočné.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci vo vzťahu k neposkytnutiu doplnkovej ochrany krajský súd uviedol, že navrhovateľ nebol nikdy trestne stíhaný a nikdy s ním nikto nezaobchádzal spôsobom, ktorý možno charakterizovať ako neľudské či ponižujúce zaobchádzanie. Vzhľadom k uvedenému a k tomu, že v konaní sa nepreukázala existencia krvnej či inej pomsty a zo založených správ o Turecku vyplývalo, že tureckí repatrianti sa pri svojich návratoch nestretávajú so zlým zaobchádzaním, krajský súd konštatoval, že v prípade návratu navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu niet dôvodu predpokladať, že by mu hrozilo zaobchádzanie v zmysle § 2 písm. f/ zákona o azyle. Zo správ tiež vyplynulo, že v Turecku niet medzinárodného, či vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, v dôsledku ktorého by mohla byť osobná integrita navrhovateľa v prípade jeho návratu ohrozená. Krajský súd tak vyhodnotil aj výrok o neposkytnutí doplnkovej ochrany ako správny a zákonný.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel krajský súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporcu bolo potrebné potvrdiť ako vecne správne a zákonné (§ 250q zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v platnom znení (ďalej v texte len „O. s. p.“).

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ včas, prostredníctvom svojej právnej zástupkyne odvolanie, v ktorom uviedol, že s rozhodnutím krajského súdu nesúhlasí a má za to, že je nesprávne a v rozpore s ustanovením § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O. s. p. – že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

K vstupnému a doplňujúcim pohovorom navrhovateľ uviedol, že prvé dva pohovory boli vedené pracovníčkami Migračného úradu MV SR z Dublinského strediska z dôvodu, že Migračný úrad preveroval, či je SR zodpovedným štátom v zmysle Dublinského nariadenia, pričom tieto pohovory boli iba všeobecné a zamerané skôr na pobyt a trasu cesty navrhovateľa pred podaním jeho žiadosti o azyl. Až posledný doplňujúci pohovor bol vedený za účelom zistenia a upresnenia dôvodov navrhovateľovej žiadosti o azyl a navrhovateľ počas neho jasne uviedol, že je kurdskej národnosti.

Ďalej v odvolaní uviedol, že ako hlavný dôvod svojej žiadosti o azyl uvádzal prenasledovanie z dôvodu krvnej pomsty s ohľadom aj na jeho kurdsnú národnosť a odporca do spisu nezaložil žiadne informácie týkajúce sa krvnej pomsty, jej praktizovania v Turecku a obetí krvnej pomsty, pričom takéto konanie je v rozpore s § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. Navrhovateľ dôvod svojej žiadosti jasne prezentoval pred odporcom, bolo teda jeho povinnosťou náležite zistiť skutkový stav a objasniť ho zabezpečením informácií z krajiny pôvodu navrhovateľa. V súvislosti s nedostatočne zisteným skutkovým stavom veci a rozporom rozhodnutia odporcu s obsahom spisu, najmä s relevantnými informáciami z krajiny pôvodu navrhovateľa, ktoré navrhovateľ predložil, došlo podľa názoru navrhovateľa zo strany krajského súdu k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Navrhovateľ v tejto súvislosti poukázal na správy o existencii krvnej pomsty zo zdroja Home Office, UK Border Agency (Hraničná agentúra Veľkej Británie), Turkey: „Country of Origin Information Report; Turkey“, Country report of October 2009. Uviedol, že krvná pomsta je v Turecku stále rozšíreným fenoménom najmä medzi kurdskou časťou obyvateľstva, voči ktorej neexistuje účinná obrana zo strany štátu. V Turecku stále prebieha diskriminácia

namierená proti kurdskému obyvateľstvu, kurdské noviny sú zatvárané, internetové stránky blokované a mestskí úradníci čelia trestným konaniam pre komunikáciu v kurdskom jazyku

Na základe uvedeného navrhovateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd SR“) rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril prípisom zo dňa 15.07.2011, v ktorom uviedol, že námietku navrhovateľa, že ho treba považovať za člena určitej sociálnej skupiny – potenciálnych obetí ohrozovaných praktikovaním krvnej pomsty, považoval za absolútne neodôvodnenú. Takáto sociálna skupina nespĺňa ani jeden z atribútov uvedených v § 19a ods. 4 písm. e/ zákona o azyle práve naopak, obeť násilných trestných činov nie sú vo všeobecnosti spoločnosťou odsudzované ani prenasledované a navrhovateľ počas azylového konania nikdy príslušnosť k takejto sociálnej skupine neuvádzal. Odporca poukázal aj na skutočnosť, že praktikovanie krvnej pomsty je kriminálnou činnosťou súkromných osôb, ktorých obeť, ani potenciálne, nemožno zahrnúť pod pojem „určitá sociálna skupina“ tak, ako to má na mysli zákon o azyle a nie je úlohou, ani cieľom medzinárodnej ochrany, aby bol azyl udeľovaný osobám, ktoré sú, resp. by mohli byť, obeťami individuálnych kriminálnych trestných činov, pričom povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 Správneho poriadku má správny orgán len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ o udelenie azylu uviedol v priebehu správneho konania. Námietku o príslušnosti navrhovateľa k určitej sociálnej skupine tak považoval odporca za dodatočne vykonštruovanú a účelovú a uviedol, že problémy so súkromnými osobami nemôžu byť dôvodom na udelenie azylu, pokiaľ politický systém v krajine pôvodu dáva občanom možnosť domáhať sa ochrany svojich práv pred príslušnými štátnymi orgánmi a politický systém v Turecku takúto možnosť dáva. Ani námietku o možnosti prenasledovania navrhovateľa v krajine pôvodu z národnostných dôvodov nepovažoval odporca za odôvodnenú, pretože navrhovateľ nebol nikdy z tohto dôvodu prenasledovaný a ako sám uviedol, nebol nikdy trestne stíhaný, ani väznený.

Podľa názoru odporcu nespĺňal navrhovateľ ani žiadnu z podmienok na poskytnutie doplnkovej ochrany – správny orgán nezistil, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia tak, ako to má na mysli zákon o azyle.

Odporca považoval námietky uvedené v opravnom prostriedku proti rozsudku krajského súdu za irelevantné, nepodložené dôkazmi a uvádzané účelovo a navrhol, aby Najvyšší súd SR potvrdil rozsudok krajského súdu a tým aj jeho rozhodnutie ako vecne správne a zákonné.

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. preskúmavajú sudy v správnom súdnictve na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 250l ods. 1 O. s. p. sa v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov, postupuje podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov“. Pokiaľ v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku s výnimkou § 250a (§ 250l ods. 2 O. s. p.).

Podľa § 250i veta prvá O. s. p. je pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Z obsahu administratívneho spisu bolo zistené, že navrhovateľ požiadal o azyl dňa 21.04.2010. Ako dôvod svojej žiadosti uviedol obavy o svoj život, lebo doma mu zavraždili brata a aj jemu sa vyhrážajú smrťou. Počas vstupného pohovoru dňa 04.05.2010 uviedol, že jeho brat, ktorého zabili, žil v Rakúsku asi od roku 1999 s rodinou. Keď ochorela navrhovateľova mama, jeho brat A. išiel za ňou do Turecka a navrhovateľ zostal nelegálne v Rakúsku. Keď sa dozvedel, že jeho brata v Turecku zabili, vycestoval dňa 05.07.2008 a v Turecku bol až do 16.04.2010. Ako dôvod podania žiadosti o azyl navrhovateľ uviedol: *„Doma máme problémy s jednou rodinou. Začalo sa to asi pred 40 rokmi, kedy otec jednej rodiny zabil niekoho z druhej rodiny. Pokračuje to aj dnes. Môj brat prišiel za matkou domov a zabili ho ľudia z tej rodiny, s ktorou máme problém. Bol brutálne zavraždený, dorezaný a upálený, mám o tom aj dôkaz. Je to dokument od prokurátora, kde je opísaný tento čin, ako zabili môjho brata. Nie sú však dôkazy o tom, kto presne to spravil, preto sa to ani nevyšetruje. Naša rodina vie, že to urobil niekto z tej rodiny, ktorá nás nenávidí, no nie je možné nikoho obviňovať. Ja som počas svojho pobytu v Turecku bol v okrese Istanbul, bol som len na hrobe svojho brata a hneď som odcestoval. Bál som sa o život, žeby zabili aj mňa.*

Ako som spomínal, tento spor sa tiahne už asi 40 rokov, väčšina mojej rodiny - strýkovia, bratrance kvôli tomu utiekli z Turecka a žijú teraz v Rakúsku. Začalo sa to pre banálne veci, ako pozemok alebo voda na pozemku a deje sa to dodnes.“ Navrhovateľ ďalej uviedol, že v prípade návratu do Turecka sa obáva, že ho zabijú.

Počas doplňujúceho pohovoru dňa 16.09.2010 navrhovateľ na otázku, prečo zostal v Turecku dva roky, keď sa musel ukrývať a bol v ohrození, odpovedal, že mu podpálili brata a bál sa, že to spravia aj rodičom a chcel im byť nablízku, ale mama mu povedala, že nechce stratiť aj ďalšieho syna, tak odišiel.

Dňa 30.11.2010 bol vykonaný druhý doplňujúci pohovor s navrhovateľom, pri ktorom uviedol, že jeho rodina mala problémy s inou rodinou, pričom táto rodina v júli 2008 zabila jeho brata a preto navrhovateľ z bezpečnostných dôvodov odišiel do zahraničia. Ďalej uviedol, že v skutočnosti korene tohto problému nepozná detailne, ale po bratovej smrti sa od mnohých známych a príbuzných dozvedel, že tento problém je dlhodobý pretrvávajúci. Po smrti svojho brata sa bál, že bude na rade a stane sa terčom útoku tejto rodiny. Na otázku, či bol osobne niekedy v kontakte s touto rodinou uviedol: *„Nie, ja som s nimi nikdy nebol v kontakte. Po smrti môjho brata polícia poradila našej rodine, aby sme na znepriatelenu rodinu podali žalobu, ale my sme to nechceli, pretože sme sa báli, že by konflikt ešte viac vyvrcholil a mohlo by všetko dopadnúť oveľa horšie. Taktiež prokurátor, ktorý túto záležitosť vyšetroval nám povedal, že takúto vraždu ešte nevidel, pričom aj jeho výrok nás ovplyvnil, a preto sme sa báli, že ak podáme žalobu, táto rodina by určite zaútočila na všetkých členov našej rodiny a to by dopadlo veľmi zle.“* Na otázky, čo myslel prokurátor tým, že takúto vraždu ešte nevidel a ako prebiehalo šetrenie prokuratúry, uviedol: *„Neviem, avšak pod jeho výrokom sme chápali to, že v tomto prípade išlo o jednoznačnú pomstu znepriateľenej rodiny. Išlo o hroznú vraždu, nakoľko najprv bolo podrezané hrdlo, potom na chrbte boli rezné rany, taktiež na zápästí, pričom zápästia mal zviazané reťazami o stĺp a následne bol benzínom podpálený. Ja neviem presne, ako dlho to trvalo, asi 5-6 mesiacov, avšak myslím si, že aj prokurátor sa bál a neskôr nám naznačil, že tento prípad by sa mal uzavrieť ako samovražda, čo sme považovali za nezmysel. Na základe uvedenej skutočnosti sme si mysleli, že aj prokurátor bol z toho vydesený a chcel to uzavrieť ako samovraždu, pretože mal strach. Zároveň nám radil, aby sme podpísali zápisnicu o ukončení šetrenia.“* Na otázku ako prebiehal spor pred úmrtím brata a čo spravila navrhovateľova rodina pre to, aby vyriešila problém so znepriateľenou rodinou, odpovedal: *„Ani predtým, ani dodnes nevieme, kto*

z rodiny spáchal vraždu môjho brata, sme však presvedčení, že vrahom bol niekto zo znepriatelenej rodiny, avšak nevieme to dokázať. Pred smrťou môjho brata nedochádzalo k priamym konfliktom so znepriatelenu rodinou, v podstate som nevedel, že vôbec nejaký konflikt existuje, iba z počutia som vedel, že táto rodina nemá rada našu rodinu a naopak. Priamy konflikt začal až úmrtím môjho brata. Keďže sme nevedeli ani to, o akú rodinu sa vôbec jedná, nemohli sme vôbec nič spraviť. Tak, ako som už uviedol, išlo o dlhoročné spory, pričom nikto z našej rodiny nie je v priamom kontakte so znepriatelenu rodinou, priamo ich nepoznáme, avšak vieme, že tento problém už dlho pretrváva.“ Ďalej navrhovateľ uviedol, že nebol nikdy trestne stíhaný, ani väznený. Jediný problém mal v súvislosti s falošným obvinením z členstva v strane, kedy bol vypočúvaný a jednu noc bol zaistený, avšak po podaní vysvetlenia bol na druhý deň prepustený na slobodu.

V písomnom stanovisku k žiadosti o udelenie azylu zo dňa 20.12.2010 právna zástupkyňa navrhovateľa uviedla, že navrhovateľ požiadal o udelenie azylu alebo doplnkovej ochrany, pretože má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z národnostných dôvodov – je kurdskej národnosti, ako aj z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine – je v Turecku vystavený reálnemu nebezpečenstvu vykonania krvnej pomsty/vraždy z pomsty a teda patrí do sociálnej skupiny osôb potenciálnych obetí ohrozovaných praktikovaním tradičných rituálov, ako aj z politických dôvodov, týkajúcich sa jeho obvinenia k príslušnosti k teroristickej skupine PKK.

Rozhodnutím č. ČAS: MU-190-20/PO-Ž-2010 zo dňa 03.01.2011 odporca podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle neudelil navrhovateľovi azyl a súčasne mu podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle neposkytol ani doplnkovú ochranu. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že síce navrhovateľ založil svoju žiadosť na prenasledovaní neštátnymi aktérmi – znepriatelenu rodinou, avšak okrem úmrtia brata neuviedol žiadne indície, ktoré by svedčili o reálnom ohrození bezpečnosti, či porušení jeho základných ľudských práv a po vyhodnotení jeho dôvodov dospel správny orgán k záveru, že spory so znepriatelenu rodinou síce mohli určitou mierou ohrozovať jeho bezpečnosť, avšak tieto boli výlučne osobného a lokálneho, bližšie nešpecifikovaného charakteru, bez akýchkoľvek známk perzekúcie.

Odporca sa vysporiadal aj so stanoviskom právnej zástupkyne navrhovateľa zo dňa 20.12.2010 a uviedol, že navrhovateľ síce je kurdskej národnosti, avšak v priebehu celého konania neboli preukázané žiadne akty diskriminačného, či perzekučného charakteru

v súvislosti s jeho etnickým pôvodom. Vo všeobecnosti občania kurdskeho etnického pôvodu môžu v krajine čeliť istému nerovnému zaobchádzaniu, či diskriminácii, avšak iba vzácne takéto zaobchádzanie dosahuje úroveň perzekúcie – tá môže nastať, ak osoba verejne prejavovala svoj opozičný názor voči úradom, napr. participáciou v politických stranách, opozičných voči režimu. Udelenie azylu, či humanitárnej ochrany je však vhodné iba v prípadoch, pri ktorých je jednoznačne dokázané, že diskriminácia dosiahla úroveň perzekúcie a je nepravdepodobné, že by Kurdi bez výrazných politických prejavov v tejto kategórii spĺňali podmienky pre udelenie azylu alebo humanitárnej ochrany. Právna zástupkyňa vo svojom stanovisku poukázala na obvinenie navrhovateľa k príslušnosti k teroristickej skupine, avšak navrhovateľ nebol nikdy členom žiadnej politickej strany, ani nevyvíjal žiadne politické aktivity, čomu nasvedčuje aj skutočnosť, že v roku 2002 polícia síce prešetrovala jeho obvinenie k príslušnosti k teroristickej strane H., avšak nakoľko sa toto ukázalo ako neopodstatnené, bol prepustený na slobodu bez toho, že by boli jeho základné ľudské práva akýmkoľvek spôsobom obmedzené. Odporca skúmal v konaní aj možnú príslušnosť k určitej sociálnej skupine v zmysle Ženevskej konvencie z roku 1951, avšak vzhľadom na to, že v jeho prípade neboli preukázané charakteristiky v zmysle rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. Sžo KS 60/06 zo dňa 27.02.2007, v ktorom Najvyšší súd SR definoval pojem určitá sociálna skupina, odporca jeho príslušnosť k určitej sociálnej skupine vylúčil.

Odporca v konaní skúmal aj splnenie zákonom stanovených podmienok zo strany navrhovateľa na poskytnutie doplnkovej ochrany. Konštatoval, že vzhľadom na to, že Turecko v roku 2006 zrušilo trest smrti je v prípade navrhovateľovho návratu do krajiny pôvodu táto forma vážneho bezprávia vylúčená. Takisto je v prípade jeho nedobrovoľného návratu do krajiny pôvodu vylúčené aj mučenie alebo neľudské zaobchádzanie a aj bezpečnostná a politická situácia v Turecku je v súčasnej dobe stabilizovaná, neprebíha tam žiaden vnútroštátny alebo medzinárodný konflikt takého rozmeru, ktorý by pre navrhovateľa predstavoval individuálnu hrozbu podľa definície vážneho bezprávia. Na základe uvedeného neposkytol odporca navrhovateľovi ani doplnkovú ochranu.

Proti rozhodnutiu odporcu podal navrhovateľ opravný prostriedok na Krajský súd v Bratislave, ktorý rozsudok č. k. 9Saz/8/2011-33 zo dňa 11.05.2011 rozhodnutie odporcu potvrdil.

Najvyšší súd SR ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa, uvedenými v opravnom prostriedku a či z takto vymedzeného rozsahu správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu a dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 13.09.2011 (§ 156 ods. 1 a 3 O. s. p.).

Podľa § 2 písm. a/ zákona o azyle sa medzinárodnou ochranou rozumie udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany. Azylom sa rozumie ochrana cudzinca pred prenasledovaním z dôvodov uvedených v medzinárodnej zmluve alebo v osobitnom predpise (§ 2 písm. b/ zákona o azyle), pričom pod pojmom prenasledovanie sa rozumie závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v

1. použítí fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia,
2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom,
3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu,
4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste,
5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2,
6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom (§ 2 písm. d/ zákona o azyle).

Udelenie azylu je spojené so splnením podmienok, taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, podľa ktorého udelí ministerstvo azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

V tomto ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 9 zákona o azyle môže ministerstvo udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa § 10 zákona o azyle udelí ministerstvo na účel zlúčenia rodiny azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí (ods. 1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13a zákona o azyle poskytne ministerstvo doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13b zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny poskytne doplnkovú ochranu ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď cudzinec odišiel z krajiny pôvodu a tento cudzinec so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, mladšieho ako 18 rokov (ods. 1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu aj dieťaťu narodenému na území Slovenskej republiky cudzinke, ktorej sa poskytla doplnková ochrana, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 3).

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i/, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o neudelenie azylu navrhovateľovi na území SR nepreukázaním opodstatnenosti obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, tak ako to vyplýva zo Ženevskej konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyle.

Z administratívneho spisu bolo odvolaciemu súdu zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa (jedným vstupným a dvoma doplňujúcimi pohovormi) a obsahom správ o krajine jeho pôvodu (Správa o dodržiavaní ľudských práv v krajine, vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva a prácu MZV USA zo 04.03.2002; Správa COI - Turecko, vydaná Hraničným úradom Spojeného kráľovstva z 20.10.2009; Správa o ľudských právach 2009 – Turecko, vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva a prácu z 11.03.2010; Zápisnica informačného workshopu „Integrácia tretích krajín na trhu práce“ konanom 24.06.2010 vo Viedni; Uznesenie Európskeho parlamentu z 10.02.2010 o správe o pokroku Turecka za rok 2009, Správa Európskej komisie o prístupovom procese Turecka zo 14.10.2009; závery konferencie Rady Európy „Nový spoločný projekt v Turecku: Posilnenie úlohy najvyšších súdnych orgánov“ konanej v Štrasburgu 23.02.2010), z ktorých vyhodnotil a stručne popísal politicko-spoločenskú situáciu v krajine so zameraním na vyhodnotenie dôvodov, pre ktoré navrhovateľ žiadal o udelenie azylu a bezpečnostné riziko prípadného návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V preskúvanom prípade sa odvolací súd plne stotožnil s rozhodnutím krajského súdu.

Podľa § 4 ods. 1 zákona o azyle vykoná poverený zamestnanec ministerstva po podaní vyhlásenia so žiadateľom *vstupný pohovor*, pričom žiadateľ je povinný počas vstupného pohovoru poskytnúť pravdivo a úplne všetky požadované údaje potrebné na rozhodnutie o žiadosti o udelenie azylu a podľa § 6 ods. 1 zákona o azyle vykoná poverený zamestnanec ministerstva so žiadateľom *pohovor* a ak je to potrebné, pohovor možno opakovať. Pohovor však nie je potrebné vykonať, ak je možné vydať rozhodnutie na základe vstupného pohovoru podľa § 4 ods. 1.

Odporca uskutočnil s navrhovateľom spolu tri pohovory – vstupný a dva doplňujúce, počas ktorých mal navrhovateľ možnosť informovať príslušný správny orgán o všetkých skutočnostiach, dôležitých pre posúdenie jeho žiadosti o azyl. Námietku právnej zástupkyne navrhovateľa ohľadne nedostatočne zisteného skutkového stavu v súvislosti s vykonanými pohovormi tak vyhodnotil odvolací súd, aj s ohľadom na vyššie uvedené ustanovenia zákona, za nedôvodnú a v podrobnostiach odkazuje na rozsudok krajského súdu.

Krajský súd sa správne vysporiadal aj s námietkou prenasledovania navrhovateľa z dôvodu jeho kurdskej národnosti, keďže navrhovateľ v priebehu azylového konania neuviedol, že by bol v súvislosti so svojou národnosťou prenasledovaný (tak, ako to v odvolaní uviedla jeho právna zástupkyňa). To, že navrhovateľ je kurdskej národnosti totiž automaticky neznamená, že je pre svoju národnosť prenasledovaný. V priebehu konania navyše navrhovateľ striedavo udával, že je tureckej aj kurdskej národnosti, avšak nikdy neuviedol, že by bol z dôvodu svojej národnosti (či už tureckej alebo kurdskej) prenasledovaný.

Odporca aj krajský súd správne vyhodnotili aj tvrdenia navrhovateľa ohľadne prenasledovania jeho osoby z dôvodu krvnej pomsty ako dôvod, pre ktorý nebolo možné mu udeliť azyl. V tejto súvislosti považoval odvolací súd za dôležité zdôrazniť, že aj keď nebolo možné primárne vylúčiť, že brat navrhovateľa sa stal obeťou násilia (krvnej pomsty) a že navrhovateľ má v dôsledku tejto udalosti a všeobecnej situácie v krajine pôvodu (s ohľadom na jeho údajnú kurdskej národnosť) strach o vlastný život a akokoľvek je zmyslom azylu poskytnúť žiadateľovi ochranu, nejde o ochranu pred akýmkoľvek negatívnym javom v krajine pôvodu žiadateľa, pretože inštitút azylu je len jednou z foriem medzinárodnej ochrany a nie je univerzálnym nástrojom pre poskytnutie ochrany pred bezprávím. Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d/ zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu. Primárnym dôvodom neudelenia azylu navrhovateľovi tak bolo nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle.

Podľa § 34 ods. 4 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) patrí vykonávanie dôkazov správne mu orgánu. Odporca vo svojom rozhodnutí jasne uviedol, že navrhovateľom uvádzaný dôvod odchodu z krajiny pôvodu (existencia krvnej pomsty medzi znepríatelenými rodinami) nie je dôvodom na udelenie azylu na území SR podľa zákona o azyle, vzhľadom na čo by bolo vyhľadávanie informácií, týkajúcich sa praktizovania krvnej pomsty v Turecku, nadbytočným úkonom tak, ako to v rozsudku uviedol krajský súd.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, najmä s ohľadom na nesplnenie podmienok na udelenie azylu podľa zákona o azyle, bolo potrebné považovať rozhodnutie odporcu o neudelení azylu za zákonné a napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 9Saz/8/2011-33 zo dňa 11.05.2011 potvrdiť ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.

O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd SR podľa § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p., 224 ods. 1 O. s. p. a § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p., podľa ktorých neúspešnému navrhovateľovi právo na náhradu trov tohto konania nevzniklo, na základe čoho účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

P o u č e n i e : Protí tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 13. septembra 2011

**JUDr. Jana Henčeková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková